

NORSK SIGRID UNDSET-DAGENE LILLEHAMMER

LITTERATURFESTIVAL

25. – 30. MAI

RAPPORT 2021

Kirsten Thorup ^{DK} / Erika Fatland / **NORDISK FOKUS** / Kjell Westö ^{FI} / Sara Omar ^{DK} / Karoline Brændjord / Tore Renberg / Helle Helle ^{DK} / Nivaq Korneliussen ^{GL} / Bergsveinn Birgisson ^{IS} / Vigdis Hjorth / Monika Fagerholm ^{SE/FI} / **BJØRNSONPRISEN** / Jón Kalman Stefánsson ^{IS} / **PEGASUS** / Per Petterson / Bjørn Hatterud / Asta Olivia Nordenhof ^{DK} / Erik Fosnes Hansen / Olaug Nilssen / Pedro Carmona-Alvarez / **OPPLEV FESTIVALEN LIVE ELLER KJØP DIGITALT FESTIVALLPASS** [LITTERATURFESTIVAL.NO](https://litteraturfestival.no)

SpareBank
GUDBRANDSDAL

NORDISK
KULTURFOND

INNHold

1 INNLEDNING	3
2 PROGRAM	4
2.1 Norsk Litteraturfestival ser mot Norden	4
2.2 PEGASUS – for barn og unge	9
3 FESTIVALEN I TALL	15
4 MARKEDSFØRING OG INFORMASJON	19
4.1 Frem mot festival	19
4.2 Under festival	21
5 ØKONOMI	23
6 SAMARBEID OG NETTVERK	24
6.1 Sponsorer og samarbeidspartnere	24
6.2 Nettverkssamarbeid	25
7 PÅ VEI MOT EN GRØNNERE FESTIVAL	26
8 FRIVILLIGE	28
9 UTFORDRINGER	30
10 OPPSUMMERING	31

1 - INNLEDNING

Endelig festival

Etter mer enn ett år med avlyste festivaler og stengte kulturscener ble Norsk Litteraturfestival den første store kulturbegivenheten i Norge på 15 måneder. Ikke rart gleden var stor hos så vel publikum, som forfattere og samarbeidspartnere.

Vi har fått mange positive tilbakemeldinger på at festivalen satte søkelys på det nordiske i år. Det gjorde festivalen både aktuell og interessant. Til tross for at de utenlandske forfatterne, med ett unntak, ikke fikk tillatelse til innreise valgte vi å gjennomføre mesteparten av programmet, med utenlandske forfattere på skjerm og moderator og gjerne en annen norsk forfatter på scenen på Lillehammer.

Da festivalen startet var Norge i fase 1 av gjenåpningen, da den sluttet hadde vi gått over i fase 2. I forkant av festivalen opplevde vi at både publikum og deltakere var avventende – ville det bli festival? – men i løpet av festivaluka så vi at folk senket skuldrene, tok del i festivalen og virket å nyte å være tilbake i kulturelle og sosiale sammenhenger. Festivalen ble gjennomført uten noen smittetilfeller, så det bekrefter også at festivalens smitteverntiltak fungerer bra.

Det har vært trange og krevende rammer å arrangere festival innenfor. Vi har gjort mange tilpasninger og har måttet justere og endre underveis. Sluttresultatet ble en stor festival med nærmere 250 fysiske arrangementer med artister på scenen og publikum i salen, 300 artister og nærmere 12 000 publikumsbesøk. En del av festivalen har også vært tilgjengelig digitalt, med 30 arrangementer som ble strømmet og 5 festivalarrangementer som i tillegg har blitt podkast. Publikumstallet for den digitale festivalen var ca 7000. NRKs festivalsommer hadde to tv-sendinger og en radiosending fra festivalen, med til sammen 268 000 seere og lyttere.

Takk til frivillige, samarbeidspartnere og økonomiske støttespillere som har stått oss bi gjennom et krevende festivalår og bidratt til at vi, tross alt, har fått til mye og god litteraturformidling.

Takk for i år og velkommen tilbake 30. mai til 5. juni 2022!

Hilsen festivaladministrasjonen

2 - PROGRAM

2.1 Norsk Litteraturfestival ser mot Norden

Sentrale nordiske forfattere som Jón Kalman Stefánsson (IS), Per Petterson, Elin Anna Labba (SE), Bergsveinn Birgisson (IS), Kjell Westö (FI), Asta Olivia Nordenhof (DK), Erika Fatland, Niviaq Korneliussen (Grønland), Sandra Lillebø og Kim Fupz Aakeson (DK) og er blant forfatterne som deltok på Norsk Litteraturfestival 2021.

Stengte grenser har fått oss til å reflektere over det nordiske fellesskapet. Krisen har fått fram store og – for mange ukjente – forskjeller mellom nasjonene. Land som står hverandre geografisk nær har valgt svært ulike strategier for å håndtere pandemien, forankret i ulik kultur og politiske ideologier, uttrykt gjennom for eksempel politiske taler og folkelig engasjement.

I løpet av festivaldagene rettet vi søkelyset mot hvordan nordiske forfattere forholder seg til hverandre på tvers av landegrensene, hvor godt vi forstår hverandre og hva vi vet om hverandres samfunn og litteratur.

Vi fikk innblikk i våre forfatters forhold til den nordiske tradisjonen gjennom Lars Myttings foredrag om Karen Blixen, Dag Solstads foredrag om Selma Lagerlöf og Hanne Ørstaviks om Camilla Collett. I sitt hovedforedrag snakket Bergsveinn Birgisson om den norrøne kulturarven som ryggmargen i nordisk litteratur. Nye nordiske stemmer og etablerte kollegaer møttes for å reflektere rundt litteratur, samfunn og historie, blant andre Jón Kalman Stefánsson (IS) og Morten Strøksnes, Asta Olivia Nordenhof (DK) og Per Petterson, Jonas Eika (DK) og Wenche Mühleisen.

*Biblioteket var helt fullt (med koronakapasitet på 50 personer) da Lars Mytting snakket om Karen Blixen.
Foto: Egil Sorgendal*

Det nordiske ble gjenstand for grundig refleksjon gjennom blant annet «Nordiske traumer», en programserie der forfattere snakket om litteratur som springer ut av katastrofer som Scandinavian Star, 22. juli, tvangsflytting av samer osv. Vi samarbeidet med UIO:Norden om arrangementer om blant annet den nordiske modellen og arven etter vikingene. Tidlig i festivaluka fikk publikum oppleve bredden i den nordiske visetradisjonen presentert av Hovland og Tomrens visesangorkester, mens festivalen ble avsluttet ved at Fyksen og Klevstrand guidet oss gjennom den hjemlige visetradisjonen representert ved Alf Prøysen og Alf Cranner.

Bjørnsonprisen til Sara Omar

Bjørnsonprisen 2021 gikk til Sara Omar for det bidraget hun har gitt gjennom sitt litterære virke til å løfte et viktig samfunnsproblem inn i den offentlige samtalen. To dager før det ble kjent at Sara Omar er årets Bjørnsonprisvinner mottok hun alvorlige trusler, noe som understreker hvor modig og viktig hennes arbeid er.

Vi jobbet intenst for å få Sara Omar til Lillehammer for å motta prisen og delta i programmet. Hun var beredt til å sitte 10 dager i karantene og norsk politi var klare for å ivareta hennes sikkerhet. På grunn av det omfattende festivalprogrammet og den spesielle posisjonen hun hadde i årets festival søkte vi unntak fra innreiserestriksjonene og det var både overraskende og skuffende at Sjøfartsdirektoratet avsto søknaden.

Programmet til Sara Omar ble dermed tilpasset digital deltakelse, med forhåndsinnspilte taler under Verditinget og Åpningsforestillingen, live Bjørnsonforedrag og Bjørnsonsamtalet med Sara Omar på skjerm. Parallelt med Åpningsforestillingen i Maihaugsalen hadde Dagsrevyen et innslag hvor de intervjuet Sara Omar. Hun deltok også i NRKs festivalsommersending fra Lillehammer som gikk

Sara Omar måtte delta via skjerm under åpningsforestillingen i Maihaugsalen i mai. Foto: Egil Sorgendal

på NRK1 lørdag 29. mai. Medieoppmerksomheten omkring årets Bjørnsonprisvinner har vært omfattende, med to tv-innslag, flere saker på nrk.no, mindre nyhetssaker i en rekke medier, samt at VG trykket talen hennes fra åpningen. Saken har også fått noe oppmerksomhet i danske medier.

16. august kom prisen omsider i Sara Omars hender da Kultur- og likestillingsminister Abid Raja overrakte den til henne under en middag i regi av den norske ambassaden i København. Den danske arbeids- og likestillingsministeren, hennes danske og norske forlag og Norsk Litteraturfestival var til stede.

Eksempler på nyproduksjoner under Norsk Litteraturfestival 2021

Åpningsforestillingen

Shakespears En midsommernattsdrøm lå under som inspirasjon for årets åpningsforestilling, produsert av Mattias Carlsson (regi), Alf Ove Fremmersvik (lys og scenografi) og Kari Slaatsveen (manus og konferansier). Teamet har vært involvert lenge og har tilpasset seg endringene pandemien har ført med seg. Opprinnelig skulle både UKON fra Sverige, Niviaq Korneliussen fra Grønland og Niilaas Holmberg fra Finland deltatt i forestillingen, men innreiserestriksjonene gjorde at det ble et rent norsk forfatterlag, med Vigdis Hjorth, Gro Dahle, Mona Høvring, Monica Isakstuen, Pedro Carmona-Alvarez, Wencke Mühleisen og Nils-Øivind Haagenen. Sluttresultatet ble en sjelden flott forestilling hvor litteraturen stod i sentrum, ledsaget av Rolf Erik Nystrøms varierte saksofontoner, kyr på beite og en herlig blanding av nyskrevne og tidligere utgitte tekster.

Kjære forfatter

Hver dag under festivalen skrev Nils-Øivind Haagenen bestillingsdikt om sine venner forfatterne. I en forestilling fredag kveld fremførte han disse for publikum og et utvalg venner, som også bidro med egne tekster. På scenen; Nils-Øivind Haagenen, Ruth Lillegraven, Linn Strømsborg, Selma Lønning Aarø, Pål Angelskår og festivalens kunstneriske rådgiver, Marit Eikemo.

Lunsj i Søndre Park søndag. Yrende liv og glade publikummere. Foto: Åge Solheim

Og så kom koronaen

Med Therese G Eide, Aasne Linnestå, Nils-Øivind Haagenen, Ruth Lillegraven, Marit Eikemo og Kristina Leganger Iversen.

Late night med Helmich Pedersen

Kveldens gjester var Vigdis Hjorth, Thure-Erik Lund, Morten Strøksnes og dj Marta B.

Språkmøte på Aulestad

I 1869 var Bjørnstjerne Bjørnson blant initiativtakerne til Språkmøtet i Stockholm, som la grunnlaget for et språklig samarbeid mellom de nordiske landene. Utgangspunktet var at norske forfattere var redde for en språkutvikling som kunne avgrense lesekretsen deres. Fra norsk side deltok Knud Knudsen og Henrik Ibsen.

Vi tok opp ballen fra 1869 og inviterte til språkmøte i Bjørnstjerne Bjørnsons hjem på Aulestad med Linda Eide, Madeleine Cedersöm og Søren Birkvad. Moderator: Frode Helmich Pedersen.

Fagprogrammet

På festivalens åpningsdag var vi vertskap for konferansen «Festival morgana, eller hvorfor det haster å gjenåpne og gjenoppbygge kulturlivet». Konferansen var et samarbeid mellom Norske Festivaler og Nettverk for norske litteraturfestivaler.

I festivalprogrammet inngikk panelsamtaler om etiske dilemmaer i hhv skjønnlitteratur og sakprosa. Festivalen arrangerte debatt om litteraturstrømming og Forleggerforeningen stilte spørsmål om hva vi skal med forlagene. Disse arrangementene er godt oppsummert i Bok365s sak Blant greyhounds og dinosaurer | BOK365.no.

Hovland og Tomrens visesangorkester på Brenneriet. Foto Egil Sorgendal

Andre fagseminarer som inngikk i festivalen og som ble gjennomført fysisk på Lillehammer

Debutantseminar, for forfattere som debuterte skjønnlitterært i 2020.
Kritikerseminaret, for kritikere og andre interesserte, i regi av Norsk Kritikerlag.
Forfatternes hus, for påmeldte, i regi av Nansenskolen.
Masterclass med Tore Rem, i regi av NFFO.
Storjury møte for Uprisen, i regi av Foreningen Les og Pegasus.

Denne tilbakemeldingen er et tydelig signal om hvor mye det betyr for en debutant å komme til Lillehammer og møte andre som har debutert samme år og å ha et av sine første møter med publikum og fagmiljøet de har blitt en del av:

«Jeg må bare si at jeg hadde det helt fantastisk på debutantseminaret, jeg var stort sett bare glad, oppløfta og lettrørt hele tida. Jeg er så glad og takknemlig for at jeg fikk være med. Det var nok noe spesielt med dette året, så mange av oss har vært så kopla av, nå fikk vi kople oss på, oppleve kontakt med andre, kople oss på litteraturen. Og det er vakkert! Jeg har egentlig ikke noe anna ord for det enn vakkert. Og jeg ble rørt. Virkelig rørt. Og jeg er så glad for det Pedro sa. Om at dette er fint, at dette er et fint liv, et skriveliv, at vi er heldige, at vi har bøker foran oss. Det var akkurat det jeg trengte å høre. Akkurat det. Det var så fint å føle seg som en del av litteraturen. Så fint å møte alle disse menneskene, så fint å høre andres refleksjoner rundt litteraturen (og livet, de henger jo i hop), og jeg ble, ja, som sagt, oppløfta.»

Lillehammer Rights og digitale seminarer

Sammen med NORLA hadde vi gledet oss til å lansere Lillehammer Rights; en ny arena for kjøp og salg av litterære rettigheter, hovedsakelig myntet på norske og internasjonale forleggere og agenter. På grunn av stengte grenser måtte dette skje digitalt i år, men neste år håper vi at verden igjen kan komme til Lillehammer.

Hanne Ørstavik om Camilla Collett på Bjerkebæk. Foto Egil Sorgendal

Kronprinsesse Mette-Marit lanserte Lillehammer Rights 26. mai: Hennes Kongelige Høyhet Kronprinsesse Mette-Marit åpner Lillehammer Rights - YouTube

NORLA gjennomførte også digitalt seminar for oversettere av norske litteratur parallelt med festivaldagene.

Prisutdelinger under Norsk Litteraturfestival

Doblougprisen til Mona Høvring og Kjartan Hatløy

Bjørnsonprisen til Sara Omar

Det skjønnlitterære oversetterfonds pris ble delt ut til Ika Kaminka

Uprisen til Anne Gunn Halvorsen og Randi Fuglehaug

Bokhandelens forfatterstipend til Erlend Skjetne, Ida Fjeldbraaten og Ingrid Nielsen

Bokhandelens barne- og ungdomsbokstipend til Nora Dåsnes

Bokhandelens sakprosapris til Bergsveinn Birgisson

2.3 PEGASUS – for barn og unge

Pegasus er Norsk Litteraturfestival's program for barn og unge. Pegasusprogrammet omfatter konkurranser, forestillinger, kurs og verksteder, samt et bredt festivalprogram for barnehager, skoler og barnefamilier. Pegasus' hovedfokus er å skape leseglede og legge til rette for gode møter mellom dyktige formidlere og engasjerte barn og unge, samt å kunne presentere et så bredt utvalg av forfattere og uttrykk at alle barn finner en bok som passer for seg i programmet.

De siste årene har vi opplevd en enorm pågang på påmeldingsprogrammet for barnehager og skoleklasser, og vi har derfor jobbet for å utvide Pegasus betraktelig. Fra 55 arrangementer i 2018 økte vi til hele 95 arrangementer i 2019, som alle ble fulle av festivalklare barn i gule t-skjorter. I 2020 gjennomførte vi en stor høstfestival med 80 arrangementer, og i mai 2021 kunne vi endelig øke videre og invitere barn og unge til ca. 100 arrangementer på Lillehammer, pandemi til tross.

Uprisen til Anne Gunn Halvorsen og Randi Fuglehaug. Foto Øysten Nordås.

Programlansering og påmelding

Pegasusprogrammet ble lansert medio mars, og selv om vi opplevde skoler og barnehager som noe mer avventende enn ved et normalår fikk vi raskt inn påmeldinger fra i overkant av 7000 barn og unge til ca. 5000 plasser. Ettersom retningslinjene for kulturarrangementer har lagt begrensninger på kapasitet for alle våre arrangementssteder hadde vi mulighet til å ta imot færre publikummere enn hva vi kunne gjort et normalår, men vi hadde heldigvis mulighet til å gi alle som ønsket å være med tilbud om å delta på minst ett Pegasus-arrangement, og endte opp med et publikumstall på 4606.

Festivaldagene

I mai gjennomførte vi fem dager med festival for barn og unge på Lillehammer. Enkelte av de planlagte arrangementene måtte avlyses tett opp mot festival på grunn av nedstengninger, reiserestriksjoner og karantener, men heldigvis kunne hovedvekten gjennomføres som planlagt. Vi hadde 84 forfattere, illustratører og artister i aksjon fordelt på 91 arrangementer. På grunn av reiserestriksjoner var det i all hovedsak norske forfattergjester vi hadde på scenen, men også nordiske gjester, som Kim Fupz Aakeson, Jenny Lucander og Ingela Korsell, deltok digitalt. Blant de norske var blant andre Alice Lima de Faria, Bjørn Rørvik, Astrid Nylander Almaas, Fredrik Høyer, Vigdis Hjorth, Neda Alaei, Nora Dåsnes, Martin Erntsen og Stian Hole. Både forfattere og publikum koste seg stort under festivaldagene og satte pris på å kunne møtes fysisk igjen.

Et bredt utvalg arrangementer

Vi hadde ulike arrangementsformer under Pegasus-programmet, og både teater, show, konserter, scenesamtaler, verksteder, foredrag og forfattermøter var representert. Pegasus benytter seg av de fleste av festivalens arenaer, og nesten alle arrangementene under årets festival var fulltegnet. Barnas litteraturpreferanser er like

4. klasse ved Hammartun på arrangement på Bjerkebæk. Foto Egil Sorgendal.

ulike som barna selv, og derfor er vi opptatt av å presentere mange ulike sjangre på festivalen. Lærerne melder elevene på arrangementer de tenker passer for akkurat sin gruppe, og tilbakemeldingene vi får viser at dette fungerer godt for å vekke leseglede hos barna.

Tusen takk for en kjempefin opplevelse på litteraturfestivalen. For det første var det jo fantastisk å være ute på et arrangement med ekte mennesker; og dessuten var det SÅ bra! Alle elevene synes det var veldig gøy, og jeg hørte mange si at nå ville de jammen hjem og lese noen av bøkene han hadde illustrert eller skrevet. Det er godt gjort å fenge samtlige 70 3.klassinger!

Lærer om arrangementet Ned i dypet med Hans Jørgen Sandnes

De minste barna på festivalen kunne i år velge mellom et bredt antall arrangementer innenfor mange sjangere. De kunne blant annet delta på konsertforestillinger Pølsetjuven og Reglebein Reglebein, på teaterproduksjonen Det var en gang det ble et nå, på verksteder med Line Halsnes og Halvor Rønning, og på litterære arrangementer med blant andre Nora Dåsnes, Camilla Kuhn, Rebecca Wexelsen, Sondre Lerche og Hege Østmo-Sæter Olsnes.

Sammen med folkemusiker Camilla Granlien og 3. trinn på Hammartun barneskole jobbet vi hele våren med et prosjekt ved navn «Et bilde. En tekst. En sang!». Barna fikk studere coverne på festivalaktuell litteratur, og selv skrive historier basert på bildene. Granlien tonesatte så historiene, som elevene så selv fremførte i Lillehammer kino under festivalen. I tillegg fikk elevene et eget arrangement med forfatterne bak en av bøkene de hadde arbeidet med, nemlig Katharina og Linnea Vestre og boka *Dyrenes rekordbok*.

6. trinn på Søre Ål fikk selv forsøke seg som samtaleledere på scenen gjennom prosjektet Barnebokbad. Gjennom samtaler knyttet til boka *Som ein Bror* av Alfred Fidjestøl har de i vår jobbet med filosofiske spørsmål og lært å snakke sammen om litteratur i klasserommet. Under festivaldagene fikk de møte Fidjestøl på scenen og selv lede en samtale med forfatteren foran heiende klassekamerater.

Bilde fra Kulturhjerter, som også fikk god oppfølging i GD. Foto Torbjørn Olsen - GD

For ungdommene hadde vi et bredt program med både skjønnlitteratur og sakprosa. Blant annet snakket Jenny Jordal om kroppspress blant barn og unge, Vigdis Hjorth om Kristin Lavransdatter som ung, Michael Stilson om fotball og store veivalg i livet og Fredrik Høyer hadde to konserter som fikk stående applaus før klokka ti om morgenen.

For å nå ut til et større publikum, og til publikum som av ulike grunner ikke hadde anledning til å reise til Lillehammer i mai, valgte vi å produsere utvalgte Pegasus-arrangementer digitalt. Vi filmet og strømmet flere arrangementer, og hadde i tillegg et heldigitalt arrangement med Stian Hole og Kim Fupz Aakeson om boka Ting som blir borte. Det er vanskelig å måle seertall på våre digitale arrangementer for barn og unge ettersom skolene ofte arrangerer fellesvisninger der én registrert seer i realiteten er en hel klasse eller et helt trinn. Basert på kombinasjonen av seertall og tilbakemeldinger opplevde vi at arrangementene var et fint supplement til våre fysiske arrangementer.

Vi opplever likevel at det er spesielt viktig for barn- og unge å få være fysisk tilstede på arrangementer for å få til gode møter med litteraturen, så vi det vil være vår hovedprioritet fremover, samtidig som vi vil jobbe videre med løsninger for å nå bredere ut.

Kul turbuss

Som en gave fra Sparebankstiftelsen har vi de fire siste årene fått disponere en buss med sjåfør som frakter barn og unge til og fra festivalområdet. Busstilbudet ble lyst ut samtidig med påmeldingsprogrammet, og pågangen var stor. Bussen kjørte hele uken med elever til og fra festival, og hentet barn fra blant annet Øyer og Gausdal.

Program utenfor festivalområdet

Til tross for tilbudet med Kul-turbuss er transport fremdeles en utfordring for mange av barnehagene og skolene i festivalens nedslagsfelt. For enkelte grupper er det helt avgjørende å få plass på Kul turbussen for å kunne delta på Pegasus. Vi har derfor

Utprøving av ny arrangementsform. Skating og samtale om skating med Steffen Sørum, Eldrid Johanen og Ingrid dos Santos, sammen med skatejenter fra Oslo. Foto Øystein Nordås

oppretholdt vårt programtilbud utenfor Lillehammer, på Gausdal- og Gjøvik bibliotek. Vi gjennomførte i år tre arrangementer i Gausdal og tre på Gjøvik, hvorav de fleste var helt fullbooket. I tillegg planla vi for arrangementer i Brumunddal og Hamar, men disse måtte dessverre avlyses i siste liten som resultat av en nedstenging i regionen knyttet til lokale korona-utbrudd.

Familiedag i byen

Vi hadde også i år et stort helgeprogram for barnefamilier. Barn i alderen 3-10 er hovedmålgruppen for helgearrangementene, men vi forsøker å programmere så bredt at også eldre barn kan ha glede av å delta. Vanligvis pleier vi å ha barneprogram både lørdag og søndag i festivaluken, men på grunn av begrenset kapasitet på arenaene valgte vi i år å samle alle helgearrangementene lørdag formiddag. Dette for å kunne gi et godt tilbud på flere arenaer samtidig. Lørdag formiddag hadde vi følgende arrangementer i Lillehammer sentrum; Collageverksted med Halvor Rønning på Oppland Kunstsenter, Hvem rumpet brunosten med Erlend Loe på Litteraturhus Lillehammer, Steder å tisse med Svein Nyhus på Bjerkebæk, Skogens konge med Line Halsnes på Bjerkebæk, konsert med Hei Kalas! i Kulturhuset banken, rebusløp gjennom sentrum samt smykkeverksted Line Halsnes på Lillehammer kunstmuseum. I tillegg hadde vi visning av filmen Siv sover seg bort på Lillehammer kino i samarbeid med Lillefilm. Til sammen besøkte 258 Pegasus-arrangementene denne formiddagen.

KOMMA – visningsarena for litteratur

Samtidig med festivalen ble også Komma – visningsarena for litteratur, arrangert for fjerde gang. Vi har nå inngått en flerårig avtale med eierne av Komma, og gleder oss til å fortsette å arrangere visningsarenaen på Lillehammer. Målet med Komma er å synliggjøre god litteratur, inspirere produsenter og bidra til bedre spredning, større bredde og mangfold innen DKS og i andre sammenhenger der det er ønske og behov for god formidling av litteratur. Komma strekker seg over to fulle seminardager.

Pause mellom arrangement på Bjerkebæk. Foto Rigmor Bové

Et programråd valgte ut hvilke produksjoner som ble vist, 12 i alt. I tillegg hadde vi middager, kuraterte arrangementer, pitching av nye prosjekter, dialogarrangementer og møteplasser. Kapasiteten til Komma var begrenset i år grunnet smittevern, og seminaret hadde ca. 35 deltakere.

Tilbakemeldinger fra både samarbeidspartnere og deltakere viser at det er behov for en visningsarena som Komma, og at gjennomføringen i år var vellykket.

Boklek i Innlandet

Boklek er et samarbeid mellom Norsk Litteraturfestival og Innlandet fylkesbibliotek, og er støttet av Eidsiva. Målet med prosjektet er å skape positive litteraturopplevelser for alle skolestartere, og å vise at det er mange veier inn i boka. Boklek startet opp i 2014, og forfattere som Lisa Aisato, Svein Nyhus og Camilla Kuhn har vært Boklekforfattere.

I løpet av mars, april og mai har vi invitert skolestarterne med på Boklek – til å oppdage boka gjennom å lytte, tegne, dikte, fortelle og skape. I 2021 var Line Halsnes Boklek-forfatter med boka *Skogens konge*, og reiste rundt til nesten alle folkebibliotekene i Innlandet sammen med formidler Marianne Sundal. Femten biblioteksbesøk ble påvirket av arrangementsforbud i slutten av mars/begynnelsen av april og måtte derfor avlyses eller utsettes, men hoveddelen av turnéen er gjennomført som planlagt. Det har vært ekstra fint å kunne gi skolestarterne et møte med litteraturen i år når så mye annet knyttet til forberedende skoleaktivitet har vært usikkert. I tillegg til biblioteksbesøket har barnehagene hatt tilgang til en nettside med ressurser, de har også fått boken *Skogens konge* tilsendt som en del av Eidsivas Boklek-bibliotek.

Line Halsnes viser frem illustrasjoner av en nyfødt elg. Foto Rigmor Bové.

3 FESTIVALEN I TALL

Festivalen hadde til sammen 245 arrangementer. I disse deltok 315 artister (i tallet inngår både forfattere, debattanter, moderatorer, musikere og andre som hadde en rolle på scenen).

For å realisere en festival av dette formatet er det behov for mange gode medhjelpere. I tillegg til styre og råd, hvorav mange er aktive under festivalen, hadde vi i år 200 frivillige som var i sving sent og tidlig. Årets festival hadde i tillegg 100 samarbeidspartnere som bidro på ulikt vis.

Publikumsoppslutning

Festivalen hadde totalt 11 870 besøkende*. 4 606 av disse deltok på aktiviteter for barn og ungdom. I tillegg kommer ca. 950 skolestartere som deltok på Boklek i koronaåret 2021 (og som foregår utenom festivaltidspunktet og ikke er regnet inn i besøkstallet).

* Festivalen teller alle besøkende på alle arrangementer, også på de som er gratis. Publikum på aktiviteter på åpen gate og på utstillinger er ikke telt med. Besøkende blir telt på alle arrangementene de deltar på.

Alle programposter for barn og unge er gratis. Det er også alle programposter i Søndre park og en del enkeltarrangementer på andre arenaer. Billettinntekter utgjør i år ca 600 000,-, som er langt lavere enn normalt på grunn av den begrensede publikumskapasiteten.

Her er en oversikt over hvordan publikum fordelte seg i ulike kategorier:

Antall barn og unge som deltok i påmeldingsprogrammet	4348
Antall på barneprogram i helgen	258
Arrangementsbesøk Komma	439
Antall arrangementsbesøk med enkeltbillett	1617
Antall arrangementsbesøk med betalt festivalpass	910
Antall arrangementsbesøk på gratisarrangement	808
Antall arrangementsbesøk med gratis billett	1626
Via ekstern samarbeidspartner	1864
Til sammen	11870

Totalt deltok 26 barnehager og 135 skoleklasser på årets Pegasus-program.

Vi vet fra tidligere at det er krevende for festivalen å få mye forhåndssalg av billetter, og i år satt det trolig ekstra langt inne for folk av hensyn til den usikre situasjonen. Så lenge man var frarådet å reise utenfor egen kommune kunne vi heller ikke la kampanjen i sosiale medier for de fysiske festivalpassene treffe folk utenfor Lillehammer. Det var god interesse for billetter til den digitale festivalen.

Slik har utviklingen mht besøkstall vært de siste 10 årene

2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
22851	24 173	24 360	25 382	25 606	26 703	25 849	30 712	*	18 415**

* I 2020 gjennomførte vi digital festival i samarbeid med NRK i mai, med et publikumstall på ca 300 000, mens Pegasus ble arrangert i september med 3793 publikummere og Sigrid Undset-dagene i november med 650 besøkende. Pegasus og Sigrid Undset-dagene var fysiske festivaler på Lillehammer.

** Publikumstallet er lavere enn normalt på grunn av smittevernsregler som krever 1 meters avstand. Summen av fysisk publikum (11 870) og publikum som deltok på strømmede arrangementer (3228) eller lyttet til podkast (3317) er 18 415. I tillegg var det ca 268 000 som så NRKs festivalsendinger fra litteraturfestivalen.

Publikumsundersøkelse

Norsk Litteraturfestival gjennomfører hvert år en publikumsundersøkelse i etterkant av festivalen. Undersøkelsen ble i år sendt til alle som registrerte eposten sin når de hentet ut en billett, og siden vi i år måtte registrere alle (enten med tlf.nr. eller epost, har vi nådd ut til flere grupper enn de som normalt får undersøkelsen. (i et normalår har ikke frivillige, forfattere eller samarbeidspartnere fått denne i like utstrakt grad, selv om de har gått på arrangement) Undersøkelsen tar sikte på å finne ut mer om hvem publikummet vårt er, hvor fornøyde de er og hvordan de har fått kjennskap til festivalen. Undersøkelsen ble sendt ut til 1377 og besvart av 428 personer.

Hvem er festivalens publikum?

Festivalen har en klar kvinndominans med 78 % kvinner og 22 % menn som har svart på undersøkelsen. I år ser vi at en større andel av vårt publikum kommer fra Lillehammer og Oslo / Viken (henholdsvis 37 % og 34 %). 9 % av de som har svart kommer fra Innlandet unntatt Lillehammer, 16 % fra resten av Norge og 2 % fra utlandet. I et unntaksår som 2021 ser vi dermed at det er et lokalt publikum som har deltatt fysisk, sammen med et tilreisende publikum som i stor grad har bestått av bransjefolk.

50 % av de som besvarte undersøkelsen oppgir at de bodde hjemme, mens 31 % bodde på hotell. 35 % av publikum syklet / gikk til festivalen, mens 30 % og 26 % kom med henholdsvis bil eller tog.

Gjennom Pegasus-programmet har festivalen en sterk satsning på barn og unge. Disse utgjør 39 % av publikummet i år. For øvrig er festivalpublikummet som kulturpublikum generelt; godt voksne folk. Aldersmessig fordeler det voksne publikummet seg slik i 2021: kun 1 % er mellom 20 og 29 år, 6 % er mellom 30 og 39 år, 13 % er mellom 40 og 49

år, 14 % mellom 50 og 59, 15 % mellom 60 og 69, mens 10 % er mellom 70 og 79 år.

Alt i alt er det god spredning på publikum, men det er verd å merke seg at aldersgruppen 20 – 40 år er dårligst representert.

Mange av dem som oppsøker festivalen er svært aktive: 27 % av de spurte deltok på 1-2 arrangement, hele 42 % deltok på 3-6 arrangement, 20 % deltok på 7-10 arrangement, mens kun 9 % av de som svarte deltok på mer enn 10 arrangement. 22 % av de spurte deltok kun digitalt.

Over 50 % bestemte seg for å dra på festival over en måned før festivaluka, mens 20 % bestemte seg uka før festival.

24 % deltok på festivalen for første gang i år, mens hele 49 % har deltatt 4 eller flere ganger på festivalen. Når hele 93 % av respondentene svarer at de ønsker å komme tilbake tyder det på høy tilfredshet i publikum.

Smittevern

Det ligger nøye overveielser bak å arrangere et så stort publikumsarrangement mens pandemien fortsatt pågår. Vi har i hele prosessen vært opptatt av at vi skulle forhindre smitte, jobbet med risikoanalyser og fulgt nøye med på utviklingen mht smittetrykk, mutanter og tilhørende nasjonale og lokale regler.

Frivillige klar for innslipp med håndsprit og registrering for smittesporing. Foto Øystein Nordås

Norsk Litteraturfestival deltok i «Sommergruppen», som ble nedsatt av Kulturministeren og som hadde som oppgave å komme med arrangørfaglige råd til helsemyndighetene om hvordan store kulturarrangementer kan gjennomføres på en trygg måte. Det har gitt oss god oversikt over reglene, men også i mulighetene som ligger i alternative tiltak som koronapass, hurtigtester osv. Sommergruppen anbefalte slike tiltak for trygt å kunne øke publikumskapasiteten og selv om tiltakene ikke ble innført i tide for Norsk Litteraturfestival er det godt å se at innspillene ble tatt på alvor fra helsemyndighetene og innføres fra slutten av juni.

Siden Norsk Litteraturfestival også gjennomførte mindre festivaler i 2020 hadde vi rutinen for smittevern klare og vi hadde erfaring med trygg håndtering av så vel involverte, frivillige som publikum.

Vi har fulgt FHI's retningslinjer for arrangementer, gitt frivillige opplæring og sørget for god informasjon til publikum. Kommuneoverlegen på Lillehammer har vært en god diskusjonspartner som også har bidratt med nyttige råd underveis i planleggingen.

På noen av scenene vi brukte var det mer utfordrende å overholde godt smittevern og god nok avstand mellom alle. Vi opplevde at publikum flyttet på stoler med den begrunnelse at de var vaksinert eller i kohort og det var noen steder krevende å se til at publikum overholdt smittevernreglene. De stedene som ikke hadde servering fungerte best med tanke på 1-metern.

De viktigste smitteverntiltakene:

- Redusert publikumskapasitet jfr de nasjonale retningslinjene for å legge til rette for god avstand mellom publikum både underveis i, samt på vei inn på og ut fra arrangement.
- Alle desinfiserte hender før de gikk inn i arrangementslokalene.
- Stoler og andre berøringsflater ble vasket mellom hvert arrangement.
- Registrering av navn og kontaktinformasjon på alle publikummere for evt. smittesporing.
- Personer som hadde luftveissymptomer eller andre symptomer på covid-19, eller personer som var i karantene eller isolasjon, måtte holde seg hjemme.
- Bruk av munnbind eller visir i innslipp og på festivalkontor.

Etter at årets festival er gjennomført kan vi konstatere at vi heller ikke denne gangen har hatt smittetilfeller i tilknytning til festivalen.

4 MARKEDSFØRING OG INFORMASJON

4.1 Frem mot festival

Programslipp

Også i år slapp vi de første navnene i forbindelse med julekalenderen på Facebook. I løpet av våren slapp vi flere navn, særlig i forbindelse med Lesesirkel-podkasten.

15. mars ble Pegasusprogrammet lansert med innhold i egne kanaler og oppslag i GD.

Hele programmet ble offentliggjort under et arrangement på Litteraturhus Lillehammer 23. april. Slippet ble strømmet på festivalens Facebook-side, samt på sidene til Bok365 og fylkesbiblioteket. I sammenheng med programslippet ble også vinneren av Bjørnsonprisen annonsert. Dette genererte flere presseoppslag. Programslippet hadde 3400 visninger på Facebook. Litteraturfestival.no hadde på slippdagen 1400 økter og 1100 unike brukere.

Lesesirkelen

Nytt av året var et lesesirkelpanel som spilte inn fem podkastepisoder i forkant av festivalen. I panelet, som ble ledet av Kunstnerisk rådgiver Marit Eikemo, satt Pedro Carmona-Alvarez, Tone Selboe og Kaja Schjerven Mollerin. Episodene ble sluppet med et par ukers mellomrom helt frem til festival.

Marit Eikemo, Pedro Carmona-Alvarez, Tone Selboe og Kaja Schjerven Mollerin i samtale om Jon Kalman Stefansson, som også ble lansert som podkast. Foto Øystein Nordås

Asta Olivia Nordenhof – Penger på lomma (572 avspillinger pr 31.07)
Lena Andersson – Datteren (441 avspillinger pr 31.07)
Iben Mondrup – Tabita (304 avspillinger pr 31.07)
Kjell Westö – Trioton (341 avspillinger pr 31.07)
Vidar Sundstøl – Jeg sank (273 avspillinger pr 31.07)
Spesialepisode sluppet før festival
UKON – Traumets poetikk (313 avspillinger pr 31.07)

Spesialepisoder sluppet etter festival

Hovedforedraget: Bergsveinn Birgisson (255 avspillinger pr 31.07)
Vesaasforedraget: Karoline Brændjord – om form og innhold i Jeg vil våkne til verden
Samtaler om mor, med Bjørn Hatterud og Nancy Hertz (229 avspillinger pr 31.07)
Nærbilde: Vigdis Hjorth (267 avspillinger pr 31.07)
Lesesirkelen: Jon Kalman Stefansson (327 avspillinger pr 31.07)

Totalt har podkastene hatt 3317 lyttere tom utgangen av juli.

Digital kampanje

Som i 2020 hadde vi i perioden frem mot festival en digital kampanje i samarbeid med Kulturmeglerne. Kampanjen var tredelt og inneholdt følgende: teaser for første podkastepisode, små videosnutter med Vigdis Hjorth og Erika Fatland og stillbilder av ulike aktuelle forfattere og festivalstemningsbilder.

Kampanjen ble vist 521 000 ganger for 132 000 unike personer. Frem til konverteringskampanjen begynte, og vi skulle ha folk til å kjøpe billett, var klikkraten veldig god. 3,11 % av alle som ble eksponert for forfattervideoene, klikket, som er ekstremt høyt. Av det kan vi fastslå at mange var interessert i å lese mer om festivalen og å se programmet.

Sosiale medier

I tillegg til den digitale kampanjen har vi aktivt brukt organiske innlegg i forkant av festivalen, blant annet for å løfte frem ulike sider ved programmet. Facebook og Instagram er de klart viktigste plattformene. Et viktig virkemiddel i denne sammenhengen har vært å lage åtte ulike festival-løyper, som har blitt sluppet fra programslipp og opp mot festival.

Trykksaker

I forbindelse med programslipp trykte vi opp flyere i portkort-format som ble distribuert til hele landet med bibliotektransport, samt lokalt på Lillehammer. Vi trykte også opp plakater. 18. mai fikk vi også miniprogram, som vi kun brukte til distribusjon lokalt. Dette ble gjort i stedet for å trykke opp den omfangsrike programkatalogen festivalen har brukt i mange år. Bakgrunnen for valget var delvis den uforutsigbare situasjonen med overhengende fare for endringer og avlysninger, som kunne gjort en programkatalog verdiløs etter kort tid. En viktig faktor i vurderingen rundt dette var også festivalens økende fokus på digitalisering, og at vi nå var kommet så langt i utviklingen av det digitale programmet på nett at vi vet at vi når mange digitalt. Det var kun de åpne programpostene i hovedprogrammet som ble tatt med i trykksaken. Det ble rettet kritikk til vår beslutning om å utelate Pegasus fra trykksaken, da disse programpostene utgjør en så stor andel av programmet og de fleste av disse har noen åpne plasser for publikum, selv om hovedkapasiteten er forbeholdt forhåndspåmeldte skoler og barnehager. Plakatkunstner 2021: Helge Skodvin.

Nyhetsbrev

Fra februar til og med mai har det blitt sendt ut syv nyhetsbrev. Gjennomsnittet for «åpnede eposter» ligger på 21 % (events)/ 26 % (arts), mens gjennomsnittet for «klikk» ligger på 2,4 % (events)/ 3 % (arts). Våre eposter denne våren har blitt åpnet av 45-58 % av de som har mottatt dem, mens 6-18 % har klikket seg videre. Festivalen har dermed svært god respons på nyhetsbrevene og mest populært var naturligvis eposten sendt ut i forbindelse med programslipp.

4.2 Under festival

Sosiale medier

Instagram: I forbindelse med festivalen inviterte vi bok-instagrammer Magpåeventyr/ Marie Wernø til å holde i profilen vår. Underveis i festivalen bidro dette til veldig fin kontinuitet og mye interaktivitet. 171 nye personer begynte å følge oss i løpet av festivaldagene, med et rush i forbindelse med at Marie annonserte på egen konto at hun skulle ha take-over hos oss. Bestillingen var at Marie skulle vise «sin festival» - gi følgerne et bilde av hvordan det er på festivalen, samtidig som hun og markedsansvarlig kontinuerlig var i dialog om vinklinger og enkeltposter som måttet løftes.

Å ha tyngdepunkt på Instagram under festivalen var et bevisst valg med tanke på at mediet gir bedre rekkevidde blant de som følger siden.

Facebook: Under festivalen ble Facebook-siden i hovedsak brukt til å dele bilder fra dagen før, legge ut dagens dikt signert årets festivaldikter og å dele nyheter og pressemeldinger.

Antall følgere på ulike kanaler: Tall for 2021 er pr. 10. juni.

Antall følgere i sosiale medier	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Facebook	3301	4437	6223	7309	7857	8647	9579	11312
Twitter	2235	2650	2833	3022	3050	-	-	-
Instagram	-	900	1517	2490	2878	3428	4076	4815
YouTube					109	145		394

Nettsider i tidsrommet 25.-30 mai

Antall unike brukere av nettsidene: 9000

Antall unike brukere av digitalt festivalprogram: 9000

Antall unike brukere av landingsside for strøm: 2200

Antall visninger av landingsside for strøm: 9100

Strøm

For at det skulle være mulig å følge festivalen selv om man ikke kunne reise til Lillehammer, strømmet vi om lag 30 av festivalarrangementene. For å gjøre terskelen lav, samtidig som vi kunne gå foran og vise at kultur ikke er gratis ble billettprisen satt til kun 200 kr for digitale festivalpass. Vi solgte 520 stk.

Pr søndag 30. mai viste seertallene totalt 1863 gjennomsyn. Siden man må se i 30 sekunder før man blir telt, kan vi regne med at de fleste av disse har valgt å se sendingen. Dermed kan vi anslå at kjøpere av billettpass i snitt så tre sendinger i løpet av festivaldagene. At de ikke så mer kan skyldes at festivalens sammenfalt med vårens første dager med ordentlig fint vær, samt at gjenåpningen lokket folk til å være sosiale.

Da siden med det digitale innholdet ble tatt ned 30. juni viste det totale publikumstallet 3228.

Presse

I forbindelse med årets festival var det svært få journalister som akkrediterte seg, til tross for at markedsansvarlig tok direkte kontakt med mange av de som pleier å komme og delte akkrediteringslenke.

I forkant av festivalen og underveis fikk særlig programmet nyttet til Bjørnsonprisen mye oppmerksomhet. Både VG og NRK hadde store saker knyttet til Sara Omar, og sistnevnte ble liggende på synlig på forsiden i flere dager. GD lagde flere saker i forbindelse med festivalen, og ryddet blant annet forsiden 27. mai til bilde av festivalsjefen og overskriften «Først ute til å åpne». Både Dagsavisen, Morgenbladet, Tønsbergs blad, Bergensavisen, Folkebladet, Kulturplot og Bok365 lagde også stoff med samme innfallsvinkel: «Ja, det blir festival».

NRK lagde sendinger fra Kulturhuset Banken som ble sendt på NRK1 rett etter MGP jr lørdag kveld og på NRK2 søndag kveld. I tillegg hadde de radiosendinger fra festivalen. Gjennom NRKs kanaler hadde festivalen 268 000 seere og lyttere.

Festivalsjefen: - Denne gangen var det litt uvirkelig

Oppslag fra festivalstart i GD. Foto Kari Utgaard - GD

5 ØKONOMI

Det faglige, praktiske og økonomiske samarbeidet med kulturinstitusjoner og organisasjoner er en forutsetning for en så omfattende festival med et så moderat budsjett.

På grunn av smittevernregler og redusert publikumskapasitet hadde vi budsjettert med sterkt reduserte billettinntekter (593' mot 1 400' i 2019). Vi er godt fornøyde med at vi omtrent nådde budsjettet (93 000,- av billettinntektene knytter seg til salg av digitale festivalpass) og har ellers jobbet med å holde kostnadene for årets festival så lave som mulig. I 2021 har vi derfor verken tatt oss råd til å ha Teltet som arena på Stortorget eller å trykke programkatalog.

Totale inntekter for 2021 ser ut til å bli ca 10 300 000,-. Inntektene fordeler seg slik:

I hele tusen	2018	2019	2020	2021
Offentlige tilskudd	5226	6252 (58 %)	7244, hvorav 1033 i billettkompensasjon (75 %)	Ca 6100
Andre tilstudd / Sponsormidler	2837	3269 (30 %)	2344 (24,5 %)	Ca 3500
Egeninntekter	1352	1271 (12 %)	40 (0,5 %)	Ca 700
Totalt	9415	10700	9628	Ca 10300

Ringvirkninger og glede over at festivalen var tilbake på Lillehammer

Festivalen betyr mye for Lillehammer og det lokale næringslivet. Til tross for en noe nedskalert festival, med færre fysiske deltakere og mindre publikumskapasitet merket hoteller, butikker og serveringssteder godt at det var festival i byen. De om lag 450 hotell døgnene festivalen stod for i år, samt alle hotellrom samarbeidspartnere og publikum bestiller direkte ble tatt imot med åpne armer. Og som vanlig hadde blant annet Søndre park en fabelaktig uke mens det var festival.

Våre faste leverandører av scener og teknikk fikk en travel uke, med enda større bestillinger enn normalt i og med den offensive satsningen på strømmede og digitale arrangementer, i tillegg til at vi måtte legge til rette for et stort antall digitale deltakere.

6 SAMARBEID OG NETTVERK

6.1 Sponsorer og samarbeidspartnere

I tillegg til den offentlige finansieringen er festivalen avhengig av private sponsorer og støttespillere. Prosjektmidler fra fond og legater, som Fritt Ord og Eckbos legater, har alltid vært en viktig del av festivalens finansiering og noe festivalen i kraft av sitt program oppnår på relativt forutsigbart grunnlag. De siste årene har vi lyktes med prosjektsøknader også til andre gaveutdelende stiftelser. Sparebankstiftelsen har bidratt med gaver til helårsprogram og til utvidelse av Pegasus. Vi har også fått gaver fra Sparebank 1 Gudbrandsdal, Bergesenstiftelsen og Jostein Gaarder.

Hovedsponsor for Pegasus er Eidsiva. Eidsiva støtter i tillegg festivalens arbeid med Boklek, og er medarrangør i skrivekonkurransen for ungdomstrinnet.

Gitt økte ressurser har Norsk Litteraturfestival gode mulighet for å utvikle festivalen både når det gjelder kvalitet og størrelse. Både for å sikre festivalen mot fremtidige kutt i offentlig eller privat finansiering og for å kunne utvikle festivalen videre jobber administrasjon og styre for å finne én eller flere nye hovedsponsorer, samt nye, mindre støttespillere.

Samarbeidspartnere og sponsorer i 2021

Eidsiva, Sparebankstiftelsen, Sparebank 1 Gudbrandsdal, Fritt Ord, Eckbos Legater, Bergesenstiftelsen, Nordisk Kulturfond, Aschehoug, Dagbladet, Høgskolen i Innlandet, Nansenskolen, Lillehammer museum, Lillehammer UNESCO-litteraturby, Kulturrådet, Innlandet fylkeskommune, Lillehammer kommune.

Samarbeidspartnere og støttespillere program 2021

Aschehoug forlag, Barnebokkritikk, Bokhandlerforeningen, Bokvennen forlag, Cappelen Damm, Danish Arts Foundation, Den norske Dobloug-komiteen, Den Norske Forleggerforening, Det Norske Samlaget, Ena Forlag, Finsk-norsk kulturinstitutt, Flamme forlag, Font forlag, Fontini, Foreningen Iles, Forlaget Oktober, Gyldendal Norsk Forlag, Innlandet Fylkesbibliotek, Kagge forlag, Kolon forlag, Kulturtanken, Leser søker bok, Lillehammer UNESCO-litteraturby, Manifest forlag, Nansenskolen, Nettverk for norske litteraturfestivaler, Norli Bokhandel, Nordisk Kulturkontakt, Norsk barnebokinstitutt, Norske Barne- og Ungdomsbokforfattere, NORLA, Norsk faglitterær forfatter- og oversetterforening, Norsk Kritikerlag, Norsk Oversetterforening, NRK, Oppland Kunstsenter, Pax forlag, Pelikanen Forlag, Regionrådet, Sigrid Undset-selskapet, Spartacus, Strawberry, Tiden Norsk Forlag, UiO Norden, Vigmostad & Bjørke, Viken fylkeskommune, World Expression Forum.

Arrangementslokaler: Brenneriet, Felix Pub og Scene, Fønix skatepark Brumunddal, Galleri Zink, Gausdal folkebibliotek, Gjøvik bibliotek og Litteraturhus, Glommen Mjøsen Skog, Hamar bibliotek, Kulturhuset Banken, Lillehammer og Gjøvik Dansesenter, Lillehammer Bibliotek, Lillehammer kino, Lillehammer kirke, Lillehammer læringscenter, Parkkaféen, Plan B, Verdensteateret.

Overnattingssteder: Birkebeineren Hotel & Apartments, Clarion Collection Hammer Hotel, First Hotell Breiseth, Mølla hotell, Scandic Lillehammer og Victoria hotell, Stasjonen.

Teknikk og andre tjenester: Blæst Design, Krible og OffCenit på nettsider, FestivalPro som festivalstyringsverktøy. Lillehammer lyd og lys og Total Production som hovedaktører på lyd og lys, VM Produksjon, Trad Film og Frempaa for strømming og podcast. TicketCo, GLØR, Lillehammer Rotary, Lillehammer Sentrum Drift, Norsk Forfattersentrum, Visit Lillehammer.

6.2 Nettverkssamarbeid

NLF – Nettverk for norske litteraturfestivaler

Norsk Litteraturfestival har det administrative ansvaret for nettverket NLF og inviterer alle de norske litteraturfestivalene til et årlig møte på Lillehammer under festivalen, samt et eller flere nettverksmøter ellers i året. Forumet har koordinering, kompetanseutveksling, samt profesjonalisering av litteraturfestivalfeltet som mål.

I mars arrangerte vi et digitalt møte for erfaringsutveksling. Kapittel og Bergen Littfest fortalte om erfaringer i forbindelse med sine siste festivaler, Norsk Litteraturfestival orienterte om arbeidet i «Sommergruppen», nedsatt av Kulturdepartementet og det var open diskusjon av utfordringer litteraturfestivalene opplever under pandemien.

Festivalene ble invitert til Lillehammer for å delta på festivalen, samt konferansen «Festival morgana, eller hvorfor det haster å gjenåpne og gjenoppbygge kulturlivet».

Konferansen gikk over en halv dag og startet med å diskutere hva som har skjedd med lesing og litteraturformidling under pandemien, for å gå videre til å diskutere hva som skal til for å kunne åpne for arrangementer med et stort publikum. FHI presenterte arbeidet med testarrangementer og Kulturrådet presenterte og åpnet for innspill til sitt arbeid med å utforme ordninger for å gjenoppbygge kulturlivet. Konferansen hadde en blanding av publikum i salen og digitalt publikum.

Høstens nettverksmøte planlegges i forbindelse med Kapittelfestivalen i Stavanger. Festivalene i nettverket inviteres til halvdagsseminar om ytringsfrihet og mangfold, samt å delta på festivalens arrangementer og sosiale møteplasser.

NF – Norske festivaler

Festivalen er medlem i interesseforeningen Norske festivaler, som er den eneste sjangerovergripende foreningen som samler festivaler i Norge, og tilbyr kurs og veiledning med mål om å profesjonalisere festival-Norge. Foreningens aktivitet er skåret til beinet etter bortfall av støtte fra Kulturrådet og fremtiden er for tiden uvis.

Samarbeidet om festivalkonferansen «Festival morgana» bidro til å styrke programmet og utvide publikummet til konferansen.

Nordisk festivalnettverk

Norsk Litteraturfestival har etablert et uformelt nettverk sammen med Helsinki Lit og Reykjavik International Literature Festival og gjennom dette fått et nyttig nettverk for erfaringsutveksling og samarbeid. Samarbeidet er blant annet nyttig med hensyn til research av yngre nordiske forfattere. I normale år uten pandemi har vi også samarbeidet med Helsinki Lit og HeadRead i Tallinn om invitasjon til og deling av reisekostnader for forfattere og programledere.

Internasjonalt festivalnettverk

Festivalen inngår i internasjonale litteraturfestivalnettverk og har våren 2021 blant annet deltatt i et digitalt forum for å utveksle erfaringer med digital litteraturformidling.

Lillehammer UNESCO litteraturby

Norsk Litteraturfestival inngår, sammen med Lillehammer kommune, Innlandet fylkeskommune, HINN, Nansenskolen og Lillehammer museum, i styringsgruppa for Lillehammer UNESCO-litteraturby. Gjennom prosjektet har festivalen tilgang til nettverket av litteraturbyer og har kontakt med aktører i nettverket når det er relevant.

7 PÅ VEI MOT EN GRØNNERE FESTIVAL

Norsk Litteraturfestival bestreber seg på å leve opp til FNs bærekraftsmål og har det siste året oppnådd status som miljøgodkjent arrangement for 2021.

I den forbindelse har vi jobbet med å forbedre oss på en rekke punkter listet opp under. Men aller mest fornøyd er vi med festivalens matsvinnprosjekt.

Matsvinnprosjekt

Vi er veldig stolte av matsvinnprosjektet vårt, som har fokus på sirkulær økonomi og nullvisjon. Vi opprettet avtaler med KIWI og baker Hansen om å hente mat de skulle kaste. Av maten vi hentet lagde frivillige, flere av dem via et inkluderingsprosjekt, de deiligste retter. Det uspiselige som ble sortert bort ble spist av høner og gjess, og på den måten hadde festivalen ikke matavfall, tross at mesteparten av det vi hentet egentlig skulle kastes! De frivillige var fornøyd, gjessene var fornøyd, butikkene var fornøyd og klimaregnskapet gikk i pluss.

Innkjøp

T-skjorter: Festivalen kjøpte kun inn et fåtall t-skjorter til voksne og leverte etter festival en stor pose til vaskeri – slik at de t-skjortene kan inngå i neste års utlevering. Slike eksempler på sirkulære kretsløpet bør implementeres i alle deler av festivalen.

Matsvinnprosjektet starter med overskuddsmat og ender opp som null matavfall. Foto Øystein Nordås.

Papir: Trykksaker ble trykket på WisePaper, et papir som sies å ha mindre Co2 utslipp enn resirkulert papir. Papiret produseres av restene fra ris og maisproduksjon, som ellers ville blitt brent. Bonden får derfor inntekter for større deler av avlingen, man reduserer avfall og festivalen får et papir av god kvalitet. Vi reduserte også omfang trykksaker.

Transport

Grunnet reiserestriksjoner ble det i 2021 foretatt færre reiser enn i et normalår. Det var kun 1 flyreise fra utlandet. For innenlandsreiser var det noen få som heller ville kjøre for å unngå smitte på reisen, men de aller fleste tok allikevel tog. I spørreundersøkelsen har 36 % svart at de gikk/syklet og 25 % av publikum reiste kollektivt. Vi benyttet elsykler med lasteplan til lokaltransport under festivalen. Forfattere ble oppfordret til å reise så miljøvennlig som mulig.

Klima og sosial bærekraft på agendaen

Også innholdsmessig er festivalen opptatt av å løfte og debattere aktuelle samfunnsspørsmål knyttet til klima og inkludering/sosial bærekraft. Gjennom årets program har vi bidratt til å spre kunnskap og bidra til en balansert offentlig debatt.

*Linda Eide tok oppfordringen om å reise miljøvennlig på alvor og syklet fra Bergen til festivalen.
Foto Per Ivar Henriksbø - GD*

8 FRIVILLIGE

Festivalen har i år hatt over 200 flinke og positive frivillige som gir av sin tid for at vi skal kunne gjennomføre festival. De sørger for at det går rundt, hvert år! Her kan du møte noen av dem: Det gule gullet - møt litteraturfestivalens frivillige! - Norsk Litteraturfestival

Å få tak i nok frivillige til årets festival skulle vise seg å bli ganske krevende. Noen av årsakene til dette kan være at

- enkelte unnlot å melde seg fordi de kviet seg for å møte mange mennesker i koronatid
- enkelte ikke trodde vi kom til å få gjennomført festival
- tekniske hindringer i nytt festivalstyringsverktøy som førte til at vi ikke fikk kontakt med alle som meldte seg (for eksempel at eposter havnet i søppelpost)

Den lave frivilligbemanningen var en bekymring frem mot festivalen. Det viste seg imidlertid å gå opp med svært små marginer. Hvis store frivilligrupper hadde blitt satt i karantene under festivalen (noe som var et av risikosenarioene), måtte vi iverksatt nødløsninger, men det slapp vi heldigvis unna. Takket være god innsats fra gruppeledere og frivillige ble det en god og trygg festival.

Siden vi forskjøv en del frister i programarbeidet og programslipp, endret oppkjøringsløpet mot festival seg litt, noe vi med fordel kan trekke med oss videre i prosessen til neste år. Å ta opplæringen nærmere festival viste seg å trygge de frivillige og at de husket informasjonen bedre. Vi bør allikevel ha en egen opplæring i billettsalg for de som ønsker det – for ytterligere å minimere stress i dørene.

Hvis festivalen ønsker å øke omfanget av programposter i 2022, bør vi tenke nøye på om vi har nok frivillige til å ta jobben.

Festivalen ønsker å bidra til bedre integrering, blant annet via Lillehammer Læringssenter for rekruttering av frivillige, og da spesielt til gruppene frivilliglounge og Olsenbanden. Foto Øystein Nordås.

Frivilliggoder

I år fikk alle frivillige mulighet til å hente ut billett til alle programpostene de ønsket ved bruk av promokoden som ble distribuert noen dager før festivalstart. Siden det var mye ledig fikk de deltatt på flere programposter enn de får et vanlig år.

Gruppelederne ble takket av med blomster på siste festivaldag og til høsten håper vi å kunne invitere alle som har bidratt som frivillige i 2021 til markering og høsttakkefest.

Gruppeledere som deltok i 2021:

Frivilligkoordinator v/Hilde Meyer
Festivalkontoret v/Turid Thomassen
Gruppe 1: Biblioteket/kinoen v/Camilla Skrefsrud og Sissel Fjeldet
Gruppe 3: Brenneriet/dansesenteret v/Bente Bogren
Gruppe 4: Kulturhuset Banken v/Jane Finberget og Anne Dahl
Gruppe 5: Kinoen/Plan B v/Helen Normann
Gruppe 6: Maihaugen/Bjerkebæk/Aulestad v/Reidun Grefsrud
Gruppe 7: Parken/kirka v/Gro Vasbotten
Gruppe 8: Verdensteatret v/Ann Cecilie Hætta
Gruppe 9: Felix/Zink v/Astrid Halså
Frivilliglounge v/Ingrid Bøhle og Karen-Inger Aarnes
Olsen-banden v/Inge Aarhus
Transport v/Inger Norby
Foto v/Adrian Myhren
Synlighet og dekor v/Anne Sofie Orseth
Marked v/Astrid Marie Grue

Vi takker alle frivillige som deltok under de spesielle omstendighetene vi hadde i år.

*Alle gruppeledere og administrasjon fikk en blomsterbukett etter endt festival for glimrende gjennomføring.
Foto Øystein Nordås.*

9 UTFORDRINGER

Årets største utfordring har uten tvil vært pandemien og de stadig skiftende reglene og vurderingene av hvordan smittetrykk, mutantsituasjon og vaksinasjonsgrad ville være på festivaltidspunktet. Ulempene det har medført er nevnt tidligere i rapporten og gjentas her i punkter:

- Fare for smittespredning i forbindelse med samlinger
- Avstandskrav og redusert publikumskapasitet
- Stengte grenser og karantenekrav
- Uforutsigbare regler
- Uforutsigbare støtteordninger og økonomi
- Behovet for å holde mest mulig åpent tett opp mot festivalen og tilhørende utfordringer med å få forfattere og andre til å forplikte seg og sikre god nok tid for praktisk og teknisk planlegging.

Teknikk

Med en så stor satsning på digitalt innhold, samt en situasjon hvor så mange forfattere måtte delta digitalt var god teknisk gjennomføring avgjørende. Vi har brukt langt mer tid og ressurser på å planlegge for og å gjennomføre denne delen av festivalen enn tidligere. Det var noen tekniske utfordringer, men i det store og det hele var gjennomføringen vellykket.

Festivalstyringsverktøy

Som følge av korona gikk festivalstyringsverktøyet vi har brukt de siste årene konkurs og vi måtte bytte til nytt system rundt årsskiftet. Det gikk med mye tid i overgangen til det nye festivalstyringsverktøyet og det fungerte heller ikke helt slik det burde. Fram mot neste festival må dette forbedres.

Billettsalg

Med få plasser på arenaene forventet vi at billettene ville bli solgt før festival og vi la opp til skanning i dørene for å unngå kø. Når det i praksis ble en del salg i dørene tok dette lengre tid på grunn av kravet om registrering av navn og kontaktinformasjon, samtidig som scanningen ikke fungerte så godt som forventet. Billettsystemet viste seg å ikke være veldig brukervennlig, og vi brukte mye tid på å forklare folk hvordan de kunne skaffe seg billetter. Det samme gjalt det digitale programmet, der mange billettkjøpere måtte forklares hvordan de fikk tilgang til programpostene. Billettsystemet hadde også tekniske problemer under festivalen

10 OPPSUMMERING

De rammene vi arrangerte Norsk Litteraturfestival innenfor i år var ekstremt trange og krevende. Vi var uansett aldri i tvil på om det var riktig å gjennomføre og jobbe for å oppfylle oppdraget vårt om å formidle litteratur til et bredt publikum, bidra til at forfatterne får komme på scenen og møte leserne, og at et sulteforet publikum, som i stadig større grad er et vaksinert publikum, får mulighet til å samles til inspirerende og trygge kulturopplevelser.

Ved festivalens avslutning kunne vi konstatere at festivalen var gjennomført uten at vi fikk mange nye endringer gjennom festivaluka og med svært gode tilbakemeldinger fra publikum, samarbeidspartnere, frivillige og forfattere. Ytterligere én uke senere kunne vi også gjøre opp status og konstatere at det ikke har blitt meldt inn, verken til Kommuneoverlegen, smittesporingsteamet i Lillehammer eller festivaladministrasjonen, et eneste smittetilfelle som resultat av festivalen. Norsk Litteraturfestival viste at det er tid for å gjenåpne kulturlivet og at det kan gjøres på en inspirerende og trygg måte.

Administrasjonen er godt fornøyd med gjennomføringen. Foto Øystein Nordås.

VELKOMMEN TIL FESTIVAL

30. mai - 5. juni 2022